

Fotografie zoekt haar grenzen op

De tentoonstelling *QUICKSCAN NL#01* in het Nederlands Fotomuseum stelt het actuele experiment en zelfstudie in de Nederlandse fotografie centraal. Volgens de curator, Frits Gierstberg, is de digitalisering onder andere de oorzaak van een aantal fundamentele veranderingen. Hoewel deze digitalisering en de gevolgen hiervan al enige tijd een feit zijn, wordt er pas vandaag de dag breeduit aandacht besteedt aan een nieuwe vorm van fotografie. De tentoonstelling toont uiteenlopend werk van maar liefst 25 fotografen. Over het algemeen valt vooral de zoektocht naar de mediums specifieke kenmerken op. Belangrijk hierbij is dat de foto niet alleen een eindproduct is, maar ook een vertrekpunt en een middel dat de interactie opzoekt met andere media.

Een treffend voorbeeld hiervan is *Libero* van Petra Stavast. In 2003 trof zij in Calabrië een zwaar verwaarloosd huis aan met oude brieven en foto's. Ze ging op zoek naar het verhaal achter de foto's en de mensen die erop staan. De presentatie neemt je stap voor stap mee in de zoektocht van Stavast en het verhaal van Delia, een oude dame die twaalf jaar eerder in het huis is gestorven. De presentatie combineert drie soorten foto's: oude foto's die Stavast in Delia's huis vond, nieuwe beelden die de huidige toestand van het huis tonen en enkele foto's van geïsoleerde kledingstukken tegen een witte achtergrond. De broer van Delia, die ver weg in Amerika woonde, stuurde haar regelmatig foto's van zijn zoon en dochter. Deze gescheiden familiegeschiedenis wordt op een bijzondere manier verteld. Vier diaprojectoren tonen elk een jaartal, een foto van Delia uit dat jaar en twee foto's van haar neefje en nichtje uit datzelfde jaar. Fotografie is in *Libero* zowel het startpunt, het middel en de presentatievorm waarmee dit wonderlijke verhaal wordt verteld. Deze meervoudige rol versterkt hier het verhalende karakter en maakt het tot een intiem en authentiek werk.

Een opvallend gegeven in *QUICKSCAN NL#01* is het hergebruik van bestaande beelden met uiteenlopende doeleinden. Lucia Nimcova gebruikt archiefphoto's uit de communistische tijd voor haar videowerk *Unofficial*. In korte lachwekkende filmpjes presenteert ze mensen uit haar geboorteland Slowakije die rituelen van het communisme opvoeren voor de camera. De combinatie van oud en nieuw beeld roept de vraag op of er daadwerkelijk zoveel veranderd is na al die jaren. Meike Eggers en Michael Anhalt combineren amateurbeelden van het internet met diabeelden uit een familiealbum dat ze uit het archief van de voormalige Oost-Duitse inlichtingendienst haalden. Hiermee worden tegenstellingen tussen heden en verleden, beweging en stilstand, democratisering en macht gevisualiseerd. *Alphabet* van Luuk Wilmering bestaat uit zesentwintig vellen papier met thematisch gerangschikte fragmenten van uitgeknipte krantenfoto's. Hij categoriseerde deze foto's op verschillende elementen die gaan van kleur tot vorm en onderwerp. Doordat deze nieuwsfoto's in een andere context geplaatst worden, wordt onze manier van kijken naar en

interpreteren van dergelijke beelden uitgedaagd. Wilmering construeert daardoor een eigen 'nieuws' met het bestaande beeld als vertrekpunt. In zijn andere werk op *QUICKSCAN NL#01* presenteert Wilmering een montage van krantenfoto's die zijn beschilderd op groot formaat waar hij zichzelf ook in plaatst. Dit ogenschijnlijk harmonieus beeld blijkt echter vol tegenstrijdigheden te zitten.

Dat een foto ook het middel kan zijn tot bewustwording, bewijst het tijdschrift *Club Donny*. *Club Donny* poogt om de aandacht te vestigen op de kleine, dagelijkse natuurelementen in de stad. Door middel van foto's en teksten laat het onverwachte invalshoeken zien, waar je anders aan voorbij zou gaan. Het tijdschrift bestaat uit losse beelden en teksten, zodat de foto's ook als zelfstandige beelden opgehangen kunnen worden. In de tentoonstelling zijn foto's - van stadsparken tot loshangende klimop - en teksten opgehangen, maar de tijdschriften kunnen ook doorgebladerd worden. *Club Donny* toont aan dat uiteenlopende presentatiemogelijkheden zowel door elkaar als naast elkaar kunnen functioneren.

Het werk van Anouk Kruithof gaat wat betreft het vermengen van media nog een stap verder dan *Club Donny* en mixt fotografie, performance, video en installatiekunst. In *QUICKSCAN NL#01* wordt onder andere een ruimtelijke foto-installatie van haar gepresenteerd. Deze installatie bestaat uit grote foto's op houten planken, die elkaar in evenwicht houden. Een soortgelijke installatie werd ook getoond op het fotofestival *Time to meet, Sugary Photographs with tricks, poses and effects* dat afgelopen maart in Antwerpen plaatsvond. Dit festival bracht in verschillende tentoonstellingen sterk werk van internationale jonge fotografen, die net als in *QUICKSCAN NL#01*, het medium bevragen en onderzoeken. In één van de tentoonstellingen, *The staircase knocked the house over*, waar in werd gegaan op constructie en destructie binnen fotografie, paste Kruithofs installatie *Check/Double Check* perfect. Haar installaties spelen met deze uitgangspunten, zowel inhoudelijk als wat betreft presentatievorm. De foto's tonen in hun balancerende presentatie en vanuit verschillende invalshoeken een absurd beeld van rondvliegende meubels waarin alles lijkt kapot te gaan. De installatie kreeg binnen deze context meer betekenis, waar het in Rotterdam deze uitwerking mist. In *QUICKSCAN NL#01* wordt de toeschouwer minder uitgenodigd om grip te krijgen op haar werk en om verbanden te zoeken met werken die ook in die zaal worden tentoongesteld.

Dit toont aan dat *QUICKSCAN NL#01* meer een samenvoeging van jonge fotografen is, waar de tentoonstellingen van het *Time to meet* festival op sommige punten een statement maken en juist daardoor verdieping weten te creëren. Aan de hand van de vergelijking met het werk van Kruithof zou je kunnen zeggen dat *QUICKSCAN NL#01* op het punt van richting en reflectie enigszins aan de oppervlakte blijft. Het feit echter dat het Nederlands Fotomuseum haar hoofdtentoonstellingsruimte voor zo'n lange periode wijdt aan

jonge autonome fotografen is een pluim voor het museum. Het toont aan dat het haar algemene publiek ook minder toegankelijke tentoonstellingen durft voor te schotelen en niet enkel voor de grote publiekstrekkers gaat. *QUICKSCAN NL#01* biedt een overzicht van de actuele zoektochten naar de grenzen van het medium fotografie, waarin concept en context steeds belangrijker worden. We zijn vol verwachting wat *QUICKSCAN NL#02* biedt, wanneer zij over vier jaar weer een momentopname presenteert.

Emily de Valk & Emilie Vermeer

AimAtArt, dat in 2009 is opgericht door twee kunsthistorica - Emilie Vermeer en Emily de Valk -, slaat op uiteenlopende wijze de brug tussen de kunstwereld en het bedrijfsleven, vanuit de overtuiging dat beide werelden elkaar veel te bieden hebben.

www.aimatart.nl